

«Ο σκοπός της τέχνης συνίσταται στην αποκρυστάλλωση της φύσεως σε σκέψη και της σκέψεως σε μορφή.»

Ρενέ Ντεκάρτ

«Το έργο που φτιάχνεις είναι ένας τρόπος να κρατάς ημερολόγιο.»

Πικάσο

Η αρχή είναι η κίνηση, η γραμμή που εμφανίζεται στο χαρτί.

Με αυτόν τον τρόπο ξεκινά και η εικαστική παραγωγή της Ι.Α.

Η αρχή της είναι τα ίχνη. Τα ίχνη γίνονται γραμμές, σύμβολα. Η υπόσταση τους βασίζεται στην χρονικότητα της επανάληψής τους. Το νόημα προκύπτει από την κίνηση. Τα ίχνη πια αποκτούν οντότητα και γίνονται οι κώδικες στην εικαστική της γλώσσα. Η υποκειμενική εμπειρία γίνεται το έργο τέχνης. Η ψυχική κατάσταση της δημιουργού διαμορφώνει το αισθητικό αποτέλεσμα. Στο έργο τέχνης αναγνωρίζουμε τις ψυχολογικές παραμέτρους της δημιουργικής διαδικασίας. Αυτή είναι η συνθήκη των μικρών, των σειριακών της έργων. Η διαδικασία παραγωγής του έργου γεννιέται ασυνείδητα, αυθόρμητα ως μια ανάγκη έκφρασης της στιγμής. Είναι η εξωτερίκευση του βαθύ προβληματισμού που διακατέχει την ψυχή και το μυαλό. Το χέρι μεσολαβεί για να πάρει το μέσα μορφή. Ο καλλιτέχνης ενεργεί ως διαμεσολαβητικό ον, έλεγε ο Ντυσάν το 1958. Στη δημιουργική πράξη ο καλλιτέχνης περνά από την πρόθεση στην υλοποίηση μέσω μιας αλυσίδας εντελώς υποκειμενικών αντιδράσεων. Ο αγώνας του για την υλοποίηση του έργου είναι μια σειρά προσπαθειών, πόνων, ικανοποιήσεων, αρνήσεων, αποφάσεων, οι οποίες δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι πλήρως συνειδητές, τουλάχιστον ως προς το αισθητικό επίπεδο.

Στα μεγάλα της έργα επιλέγει η αναζήτηση του δρόμου έκφρασης της να βασίζεται σε θεολογικά κείμενα και συμβολικά σχήματα. Η ερμηνεία των κειμένων, μέσα από προσωπικές της διεργασίες, οδηγούν στο ανάλογο σχήμα, τετράγωνο, κύκλος, αστέρι και σταυρός. Η σχέση ερμηνείας και συμβολισμού ορίζει την σύνθεση των έργων. Διερευνά τις σχέσεις γραφής, ίχνους και υφής και πώς αυτές διαμορφώνουν την τελική εικόνα του έργου.

Τα τέσσερα Ευαγγέλια από την καινή Διαθήκη, ένα για κάθε πλευρά, δημιουργούν το *Τετράγωνο*. Εδάφια από την Παλαιά Διαθήκη σχηματίζουν τον *Κύκλο*, το Προσευχητάριο το *Αστέρι* και η Νοερά Προσευχή τον *Σταυρό*. Τα θεολογικά κείμενα και οι προσευχές παρουσιάζονται σχεδόν ολόκληρα.

Τα κείμενα γράφονται και ξαναγράφονται, με ένταση έως το σημείο που δεν ξεχωρίζουν πια τα γράμματα και οι λέξεις μεταξύ τους, αποκαλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο το προεπιλεγμένο σχήμα μέσα από την κειμενική τους ύφανση. Η πυκνότητα και η αραιότητα ανάμεσα στις γραφές δημιουργούν την εσωτερική συνοχή του έργου και συγκροτούν, επίσης, το αισθητικό αποτέλεσμα. Κυριαρχούν οι τόνοι του γκριζου. Το αρχικό κείμενο χάνεται, μετατρέπεται σε σημεία, ελεύθερα ως προς την ερμηνεία και ανάγνωση τους από τον θεατή. Το ειδοποιό γνώρισμα αυτών των έργων είναι η επαναληπτικότητα της διαδικασίας. Τα έργα κατάλοιπα της σωματικής διαδικασίας είναι η αισθητή αναπαράσταση της *τελετουργικής* τους παραγωγής. Είναι έργα που ακολουθούν τις αναζητήσεις, τους στοχασμούς και τις πρακτικές των αντιπροσώπων της εννοιολογικής τέχνης σχετικά με την υλική παρουσία της γλώσσας και της διάταξης του κειμένου μέσα στο καλλιτεχνικό έργο. Η αποτύπωση του *είναι*, των ιδιαίτερα εκείνων υποκειμενικών στοιχείων, στα ιδιόχειρα έργα μέσα από το σύστημα της επαναλαμβανόμενης γραφής παρουσιάζει αναλογίες και στην εκτέλεση των έργων που η εικαστικός χρησιμοποιεί ως μέσο την κεντητική μηχανή (ή τον αργαλειό στην περίπτωση του «Σημειωματοάριου»). Η μνημονική λειτουργία της γραφής, η μεταμόρφωση του κειμένου σε σχήμα, το ίχνος ως νέο σημαινόμενο αποτελούν, και εδώ, τον πυρήνα των έργων. Η διαμεσολαβητική διαδικασία μετατοπίζεται από το χέρι στην βελόνα. Εδώ οι λέξεις κεντιούνται πάνω στο ύφασμα. Η κάθε μια *πρόταση* επικαλύπτει την άλλη στα σημεία που συναντώνται. Η συνεχόμενη διαδικασία επικάλυψης δημιουργεί διαφορετικά επίπεδα στην ύφανση και καθορίζει την τελική σύνθεση. Μέρος της κάθε τέχνης είναι και η τεχνική της. Ο δεξιότεχνικός τρόπος χειρισμού του μέσου, της ραπτομηχανής, αποδεικνύει βαθιά και βιωματική γνώση της συγκεκριμένης τεχνικής. Πιστή στην προβληματική και στην αισθητική της ακολουθεί μια διαφορετική, προς τα σημεία και όχι στην ουσία, εικαστική διαδικασία στα έργα «Τετράδια Μαθητών» και «Υπέρ». Στο πρώτο τα ονόματα των μαθητών αντικαθιστούν τις προτάσεις των προηγούμενων έργων. Τα ονόματα κεντιούνται στο χέρι με χρωματιστές κλωστές. Η αισθητική δύναμη του συνδυασμού των χρωμάτων εκφράζει την συναισθηματική εμπειρία της δημιουργού από την σχέση της με το κάθε μαθητή της. Το σημαίνον, το «χρωματικό» όνομα ταυτίζεται με το σημαινόμενο, δηλαδή με το νόημα που το έχει ταυτίσει η δημιουργός. Η συναισθηματική εμπειρία πραγματώνεται μέσα από την αισθητική εμπειρία. Στο «Υπέρ» τα ονόματα που σκαλίζονται στο ξύλο, είναι οι άνθρωποι που έχουν χαράσει τη ζωή της. Η σκέψη της για αυτούς αποτυπώνονται ανάγλυφα στο ξύλο.

Ανάμεσα στην έκφραση της νοητικής και ψυχολογικής κατάστασης της δημιουργού, στο επιλεγμένο κείμενο και στην επαναλαμβανόμενη καταγραφή/ύφανσή κρύβεται μια διαλεκτική σχέση. Καταγράφει την προσωπική διαδικασία αναζήτησης της αλήθειας και τους στοχασμούς της πάνω στην πράξη της γραφής, στην μεταφορά του κειμένου σε εικόνα/σχήμα, στην μνήμη. Η πίστη, ως έκφανση της υπαρξιακής αγωνίας και η τέχνη, ως τρόπος της συμβολικής ιδιοποίησης της πραγματικότητας είναι δυο δρόμοι προς την αλήθεια. Η τέχνη είναι μια έκφραση του θείου με τρόπο αισθητό, αντικειμενικό ως προς το υποκείμενο. Είναι η δική της αντικειμενοποιημένη εσωτερική σκεπτομορφή που περικλείει την ουσία της υποκειμενικής της σκέψης.

Με τα έργα της στοχεύει την εσωτερική σημασία των πραγμάτων να την αναπαραστήσει, να την εκφράσει, στην εξωτερική τους εμφάνισή. Τα έργα της είναι η ορατή και αισθητή όψη του *πόνου* της. Η τέχνη εκφράζει το πνεύμα. Θρησκεία, τέχνη και φιλοσοφία αποτελούν κατά τον Έγελο το απόλυτο πνεύμα· και τούτο σημαίνει ότι με τους τρεις αυτούς τρόπους ο άνθρωπος ανακαλύπτει τον μεταφυσικό πυρήνα του είναι του, τη μεταφυσική του καταγωγή και καταβολή.

Η αναζήτηση της I. A. προς την ευδαιμονία της αυτοπραγμάτωσης καταγράφεται στα έργα της, είναι τα προσωπικά της ημερολόγια. Με τα έργα της προτάσσει την ένωση της ζωής με την τέχνη. Ανιχνεύει τους τρόπους με τους οποίους η τέχνη θα εκφράσει τις αξίες της, τα νοήματα της ζωής της. Ζητά τον άρρηκτο δεσμό μεταξύ τους να τον εκφράσει στις συνθέσεις της.

Ακολουθώντας τη φυσική της κλίση η δημιουργός αναζητά την αλήθεια των πραγμάτων και ταυτίζει το μέσο με τον σκοπό της. Τα έργα που πραγματοποιεί συμβάλουν προς την εσωτερική της απελευθέρωση. Δεν υπάρχει αληθινό έργο τέχνης, που να μην έχει συμβάλει στην εσωτερική απελευθέρωση των προσώπων που το γνώρισαν και το αγάπησαν, έλεγε ο Αλμπέρ Καμύ.

Νίκη Παπασπύρου